

ШАХМАТНА МИСЪЛ

7-8

НАРОДЕН ФИЗКУЛТУРЕН СЪЮЗ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.
<i>Първа в света</i>	177
<i>II. балканско шахматно първенство</i>	178
<i>Партии от балканското първенство:</i>	
№ 76. Барца — Цветков	192
№ 77. Нейкирх — Сабо	193
№ 78. д-р Сили — Петров	195
№ 79. Карастойчев — Геребен	196
№ 80. Бакони — д-р Марков	197
№ 81. Барца — Иким	199
№ 82. Ердели — Геребен	200
№ 83. Иким — Цветков	201
№ 84. Урсеану — д-р Тошев	203
№ 85. инж. Писков — Сеймеану	207
№ 86. д-р Трифунович — Барца	209
№ 87. Сабо — Глигорич	213
№ 88—90. (Без обяснения). Флориан — д-р Тошев, Нейкирх — Радулеску, Браунщайн — Карастойчев	215
Картини от борбата. (Гронинген — София	216
<i>Велики шахматисти. Щайниц (продължение)</i>	218
<i>Отдел за начинаещи. Ендшпил</i>	219
<i>II. студентско първенство</i>	221
<i>Шахматни вест</i>	222
<i>Композиции</i>	223

ШАХМАТНА МИСЪЛ

ИЗДАНИЕ НА НАРОДНИЯ ФИЗКУЛТУРЕН СЪЮЗ
В БЪЛГАРИЯ

№ 7-8

Ноември—декември 1947 г.

Год. I

Първа в света

Това е великата съветска страна. Водител на прогресивното човечество. Такава израстна тя от Октомври 1917 год., чиято 30-годишнина съветските народи-победители и трудящите се от цял свят възторжено празнуваха на 7 ноември 1947 г.

Работническата класа, селячеството и интелигенцията на необятната руска земя показаха, под знамето на Леникова, невиджан трудов героизъм в сталинските петилетки, удивиха света със самопожертвователността си в редовете на Червената армия-освободителка през страхотните дни на кървавата разправа с нацизма и агресията, и с още по-голям подем израстват днес в мир под водачеството на Сталина.

Друга е днес, в сравнение с времето отпреди три десетилетия, страната на социализма. Какъв кратък исторически срок, но какви гигантски изменения! За пръв път беше доказана и осъществена възможността за създаване на нов обществен строй, освободен от експлоатацията на човека от човека, строй, където главната движуща сила е свободният труд на свободния човек.

Първа е съветската страна. Всепризнато отвсяде е първа тя и в областта на шахмата. Това доказаха победите на гротмайстора Ботвинник и др. на международната сцена, разгромното поражение, което нанесоха съветските първенци над смятаня за най-силен в света шахматен отбор на САЩ, доказа го невиджаният разцвет на съветското шахматно движение, което е обхванало милиони граждани на СССР. И това не е случайно. В съветската държава шахматното изкуство е признато като един от най-важните фактори за културно възпитание на масите. Това знаеха Маркс и Ленин, това поддържат и днешните съветски ръководители. И никой днес не може да се мери със съветските шахматни постижения.

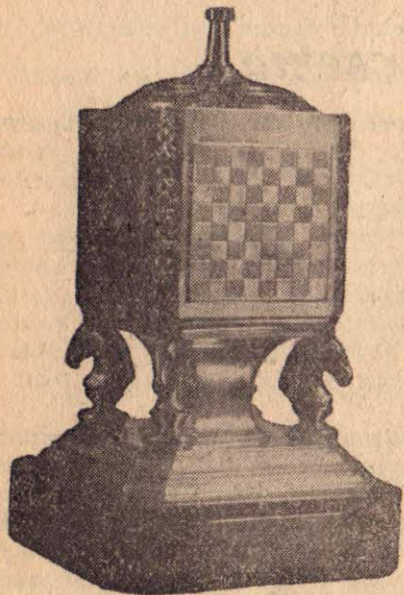
Българските шахматисти, по случай 30-годишнината на Октомврийската революция, изпращат братски приветии на своите учители, съветските шахматисти — първи в света.

**ДА ЖИВЕЕ ВЕЛИКИЯТ СЪВЕТСКИ СЪЮЗ—НАДЕЖДНА
ОПОРА НА МИРА И СИГУРНОСТТА, НА СВОБОДАТА
И НЕЗАВИСИМОСТТА НА НАРОДИТЕ!**

II. БАЛКАНСКО ШАХМАТНО ПЪРВЕНСТВО

(София, 2—6 ноември 1947 год.)

Вторите балкански шахматни игри, произведени на 2—6 ноември 1947 г. в София, са най-голямото международно шахматно състезание, станало у нас. Затова те бяха очаквани с повишен интерес от

Балканската шахматна купа.

Предистория. Включването на шахмата в балканските физкультурни състезания стана на първата конференция на физкультурните ръководства на балканските страни, която се състоя през януари 1946 г. в София. По този начин се даде признание на тази културно-спортна дисциплина, която да допринесе за още по-голямото опознаване и сближаване на балканските народи.

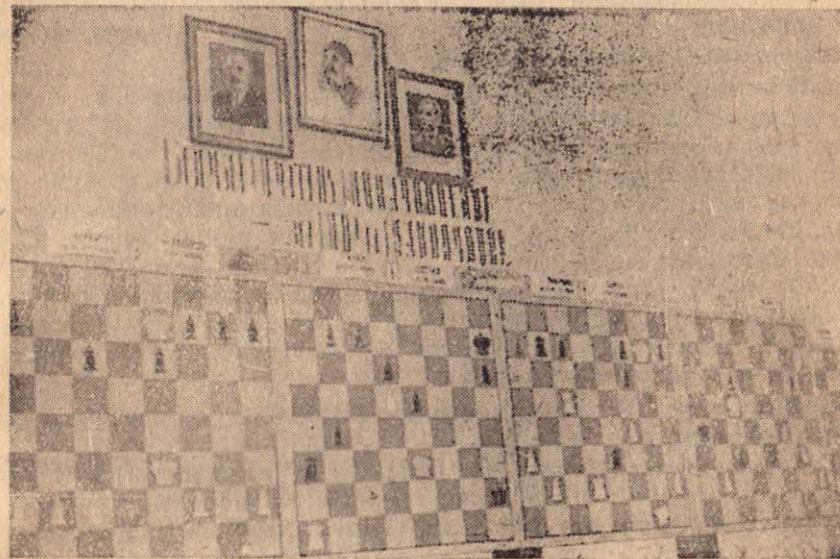
Началото на балканските шахматни съревнования чрез представени национални отбори беше I. балканско шахматно първенство, което се състоя в края на август 1946 г. в Белград. Както е известно, тогава победи Югославия, следвана от Румъния, България и Албания на последно място. На третата конференция на физкультурните ръководства на балканските страни, станала през декември в Букурещ, към състезанията беше включена и Унгария.

Така че II. балканско шахматно първенство, проведено между 2—6 ноември 1947 г. в София, се яви като утвърждение и разширяване на шахматната традиция в тази част на Европа.

нашата шахматна общественост и следени с неотстъпно внимание от широки кръгове на приятели на шахматната игра в София и провинцията, както и в страните, които участваха.

Досега у нас сме били свидетели на няколко международни срещи, но те са се заключавали в отделни мачове на наши отбори срещу отбори на някоя от съседните страни. Този път ние имахме, макар и в ограничен състав (четири държави - участници), истински тимов мач - турнир. Съревнованието би приело още по-завършен вид, ако бяха участвували отборите на Албания и Триест. Но в замена на това, тази година — което е особена гордост за София — в игрите беше включена Унгария, чийто отбор се изтъкна в шахматните олимпиади през последното десетилетие измежду най-силните в света.

Гостите. В първия ден на ноември столичните шахматисти посрещнаха отборите на ФНР Югославия, Унгария и Румъния и техните водачи. Поканените и очаквани отбори на Албания и Триест не пристигнаха за тазгодишните състезания, което беше посрещнато със съжаление от всички. Гостите бяха настанени в хотел „Славянска беседа“, обградени от грижите на делегирани лица от Централния съвет за физкултура и спорт, Народния физ-

Част от демонстрационните табла в салона.

културен съюз и Централния шахматен комитет. Между пристигналите играчи личеха майстори с международна слава: от Югославия *Пирц*, д-р *Трифуневич*, *Глигорич* и старият гротмайстор *Костич*, обаче старият д-р Видмар отсъствуваше; от Унгария — *Сабо*, първенецът *Барца*, както истарият д-р *Асталош* като ръководител; от Румъния — сегашният и бившият първенци *Иким* и д-р *Троянску*, но *Халик*, който изглежда се е откъснал от шахмата, отсъствуваше.

Обстановката. Игрите се произведоха в салона на Банковия дом (ул. „6 септември“ № 4), украсен със знамената на държавите-участници. Състезателите играха на нови луксозни маси с нови шахматни часовници. На 16 нови демонстрационни табла в салона се показваше за публиката хода на всяка отделна партия.

Отначало до край съревнованието премина при голям интерес, посещавано от многобройна публика, което не остана незабелязано от чужденците, и те подчертаха този факт. В същност неговият салон се оказа недостатъчен за публиката, която препълваше залата и балкона. Смятаме, че при повече старание и при по-голямо

внимание от страна на отговорните места би могло да се осигури по-просторно помещение за подобна международна среща. На нашата публика, чието вживяване в игрите разбираме, бихме искали да пожелаем още по-голема дисциплинираност: въздържане от пушене и от полугласно коментиране на партиите, което смущава съсредоточените състезатели.

Всекидневният печат отбелязваше накратко резултатите от състезанието. По-голям интерес прояви в „Народен спорт“, който даваше подробни сведения. Радио София даваше всекидневно пълни сведения. Югославският отбор се придружаваше от нарочен шахматен дописник, а играчи от другите отбори имаха грижата за своевременно осведомяване на техния печат.

Официалното откриване стана на 2. ноември в 15 ч., в присъствието на легиционни представители в София на страните-участници и многобройна публика, от председателя на Централния съвет за физкултура и спорт ген. *Вл. Стойчев*, който изтъкна голямото значение на срещата за заякчаване дружеските отношения между народите, чиито представители са се събрали тук и пожела благоприятно съревнование и успехи.

От името на участващите поднесоха приветствия, изслушани с внимание от присъстващите и изпращани с ръкоплескания, водачите на делегациите *Мачейн* — Югославия, проф. *Михок* — Румъния и *Флориян* — Унгария.

Програмата и правилника бяха обявени от главния съдия на състезанието *Ф. Хоринек*.

В състезанието участвуват 4 страни с по един мъжки отбор от по 8 състезатели и 2 резерви, наредени в пореден списък. Заместването на един или двама титулярни състезатели става с изместване, от задните към предните дъски. Официалният състав се предава на съдията преди тегленето на жребие, а съставът за отделните срещи половин час преди започване на съответния кръг.

Състезанието е в един дял, така че всеки отбор ще срещне всеки противников отбор по един път, всяка дъска среща съответната от другите отбори в една партия. Редът на срещите, след установяване чрез жребие нумерата на отборите, става по таблиците на Бергер. Игрите се водят според правилата на Международната шахматна федерация (ФИДЕ). При крайното класиране, при получени общо равни точки от два отбора, за определяне челното място се гледа резултатът от личната среща между двата отбора.

В дните, в които се играе редовен кръг, игрите се водят от 15 до 20 ч., когато става отлагането. Доиграването на отложените недовършени партии става на следния ден от 9 ч. Недовършените партии от третия кръг се доиграват същата вечер след едночасов отдиш.

Времето за обмисляне е за първите 40 хода — 2½ часа, на всеки следващи 16 хода — по 1 час (със събиране на времето). По този начин контролът на шахматните часовници става след 40-я ход, 56-я, 72-я и т. н.

Победителят-отбор получава нарочна купа и званието „Балкански първенец по шахмат за 1947 г.“.

Възникналите спорове през време на състезанието се разрешават от съдията. Върховен орган по провеждане на състезанието и прилагане на правилника е състезателният комитет, в който влизат техническите представители на всяки участващ отбор. Неговите решения са окончателни.

Съставът му, освен гл. съдия, е: *Кантарджиев* (България), *Мачейн* (Югославия), д-р *Асталаш* (Унгария) и *Наги-Никовичи* (Румъния).

Отборите се представиха в следния официален пореден вид:

Унгария

1. Барца Г.
2. Сабо Л.
3. Флориан Т.
4. Бенкьо П.
5. Д-р Сили Й.
6. Геребен Е.
7. Бакони Е.
8. Фющер Г.

Югославия

- Д-р П. Трифунович
С. Глигорич
В. Пирц
С. Пуц
инн. М. Видмар
Б. Милич
Б. Костич
кап. К. Маркович

Резерви:

Д-р Вайда А.
Мачкаши Е.

П. Бидев
С. Вукович

Водачи:

Д-р Балог Л.

Г. Мачейн

Румъния

1. Т. Иким
2. Д-р О. Троянеску
3. инн. М. Радулеску
4. В. Урсеану
5. П. Сеймеану
6. А. Браунщайн
7. Тома Попа
8. Ст. Ердели

България

- Ал. Цветков
О. Нейкирх
Д-р Ю. Тошев
инн. К. Писков
П. Петров
Е. Карастойчев
Д-р Б. Марков
В. Попов

Резерви:

Н. Андритою
С. Самарян

П. Иванов
А. Малчев

Водачи:

проф. Михок

К. Пастармадниев

Според теглената жребировка отборите — участници получиха следните номера по ред в турнирната таблица:

1. Унгария, 2. Румъния, 3. Югославия, 4. България.

Унгарският шахматен отбор

(От ляво на дясно: седят д-р Балог (водач), Флоринян, д-р Асталаш (капитан); стоят секретар, Бенкьо, Мачкаши, Бакони, Барца, д-р Сили, Фюшер, Сабо, Геребен. Отсъствава д-р Вайда.)

Точно в 15 ч. 30 м. играчите заеха местата и започна

I. КРЪГ

В този кръг се срещнаха Унгария — България и Румъния — Югославия. Резултатите личат от приложената таблица:

Дъска:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Общо
Състезатели:	Барца	Сабо	Флоринян	Бенкьо	Сили	Геребен	Бакони	Фюшер	Точки
Унгария	1	1	1	1/2	1	1	0	1	6 1/2
България	0	0	0	1/2	0	0	1	0	1 1/2
Състезатели:	Цветков	Нейкирх	Тошев	Писков	Петров	Кара-стойчев	Марков	Попов	
Състезатели:	Иким	Троянеску	Радулеску	Урсену	Сеймеану	Браунщайн	Т. Вопа	Ердели	
Румъния	1	0	1/2	1/2	0	1/2	0	1	3 1/2
Югославия	0	1	1/2	1/2	1	1/2	1	0	4 1/2
Състезатели:	Трифунувич	Глигорич	Пирц	Видмар	Милич	Костич	Маркович	Бидев	

Българският отбор стоеше пред много тежка задача. На четните дъски нашите играчи имаха белите фигури. След дебюта и в мителшпила нямаше изгледи, че ще претърпим тежко поражение. При отлагането бяха завършени две партии — на първа и шеста дъски — спечелени от унгарците. Но при преминаването от мителшпила в ендшпила, особено при доиграването на следния ден проличаха рутината, изкуството и знанията на маджарските майстори. Единствен д-р Марков с инициативна игра спечели срещу Бакони. Впрочем, това остана и единствената партия загубена от унгарците през цялото състезание. Резултатът за нас би могъл да бъде смекчен, ако инж. Писков в туров ендшпил с две пешки повече не повтори неволно три пъти една и съща позиция. Неговият млад противник Бенкьо, който продължаваше загубената за него партия, веднага рекламира и съгласно международните правила играта беше отсъдена за реми.

Югославският шахматен отбор

(От ляво на дясно: седят Костич, Мачеин (водач), Пирц; стоят д-р Трифунувич, Глигорич, кап. Маркович, инж. Видмар, Милич, Пуц и С. Вукович. Отсъствава Бидев).

На другите осем дъски пролича известна умора у югославските играчи, идващи от токущо завършилото тежко югославско първенство в Любляна. На нечетните дъски румънците имаха белите фигури. Д-р Трифунувич срещу Иким пропусна възможности за подобър ендшпил и дойде до равна игра. На 27-я ход той направи груба грешка, изпусна вероятното реми и на 32-я ход се предаде. Глигорич остави д-р Троянеску да консолидира партията си, след което изпадна с топ по-малко в загубено положение. Впоследствие, той успя да създаде усложнения, обаче Троянеску игра много слабо, пропусна дори шансовете за реми, и Глигорич спечели. Ердели с

контра-комбинация срещу погрешна комбинация на Бидев му спечели фигура. В заключение югославският отбор можа да спечели с минимален резултат.

След втория кръг Унгария водеше с 2 точки преднина. Последна беше България.

II КРЪГ

Един срещу друг стояха България — Югославия и Унгария — Румъния.

Дъска:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Общо
Състезатели:	Цветков	Нейкирх	Тошев	Писков	Петров	Карастойчев	Марков	Попов	точки
България	1/2	1	1/2	0	0	1/2	0	0	2 1/2
Югославия	1/2	0	1/2	1	1	1/2	1	1	5 1/2
Състезатели:	Трифунувич	Глигорич	Пирц	Пуч	Видмар	Малич	Костич	Маркович	
Състезатели:	Барца	Сабо	Флориня	Бенкьо	Сили	Геречен	Фюшер	Байда	
Унгария	1	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	6 1/2
Румъния	0	0	1/2	0	0	1/2	0	1/2	1 1/2
Състезатели:	Иким	Троянеску	Радулеску	Урсану	Браунщайн	Ердели	Андришоу	Самарян	

И този ден, 3 ноември, унгарците, имащи на нечетните дъски белите фигури, с убедителна игра прегазиха румънците със същия резултат, както и нас. На първа, втора, четвърта и пета дъска те бързо се справиха с противниците си.

Румънският шахматен отбор

(От ляво на дясно: селят инж. Радулеску, проф. Михок (водач), Наги-Никовичи (капитан); стоят Урсану, д-р Троянеску, Браунщайн, Андришоу, Самарян, Иким, Томо Попа, Сеймеану. Отсъствава Ердели).

Югославците, които на четните дъски имаха белите фигури, победиха българите с по-голям резултат отколкото румънците. Цветков срещу Трифунувич в познат вариант на испанската партия направи теоретическа жертва на кон на е5 и форсира реми чрез вечен шах на 16-я ход. Тошев спечели пешка срещу Пирц, но недостатъчна за победа. Петров, който по недоразумение закъсна с повече от 1/2 час за партията, загуби в цайтнот при равна позиция. Другите загубиха след отлагането. Карастойчев срещу Малич изпусна шансовете за победа и се задоволи с реми. На втората дъска драматична беше партията Глигорич — Нейкирх. Нашият майстор излезе от дебюта с подобри игра, но след неточност изпадна в по-лоша позиция и към края, в силен цайтнот, стоеше пред загуба. Югославският първенец, обаче, в желанието си да спечели красиво, направи погрешна комбинация, жертвайвайки дамата, като пропусна да види, че противниковият цар има още едно сигурно свободно поле. Какво беше изумлението на Глигорич, когато видя, обявявайки миражен мат, да се премества царят на Нейкирх, който запази хладнокръвие в светкавичната бурна игра.

След втория кръг Унгария утвърди водачеството си с още една точка, а България оставаше последна, предхождана от Румъния с една точка.

Следващия ден премина в почивка и на 5 ноември се състоя последния

III КРЪГ

Този път се срещнаха Румъния—България и Югославия—Унгария.

Дъска:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Общо
Състезатели:	Иким	Радулеску	Урсану	Сеймеану	Браунщайн	Т. Попа	Ердели	Самарян	точки
Румъния	0	1/2	0	1	0	1	1	0	3 1/2
България	1	1/2	1	0	1	0	0	1	4 1/2
Състезатели:	Цветков	Нейкирх	Тошев	Писков	Карастойчев	Марков	Иванов	Малчев	
Състезатели:	Трифунувич	Глигорич	Пирц	Пуч	Видмар	Малич	Маркович	Вукович	
Югославия	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	3
Унгария	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	5
Състезатели:	Барца	Сабо	Флориня	Бенкьо	Сили	Геречен	Фюшер	Мачкаши	

Унгарците, с белите фигури на четните дъски, имаха три точки пред югославците и първото им място беше осигурено. Те запазиха престижа си, като спечелиха и тази среща със сигурната си игра. Освен на втора и осма дъска, всички останали партии завършиха реми след упорита и тежка борба. С прецизната си победа и в този кръг Сабо спечели третата си поредна партия.

На другите осем дъски се водеше разгорещен бой. Там ставаше въпрос за предпоследното място. Тъй като румънците бягаха с една точка, за нас беше потребна победа, за да се класираме трети. Равният резултат щеше да ни остави последни. На четните дъски българите играеха с белите фигури. Нашият майстор Цветков с

Българският шахматен отбор

(От ляво на дясно: седят Нейкирх, д-р Тошев, Цветков; стоят Иванов, инж. Писков, Кантарджиев (капитан), д-р Марков, Попов, Петров, Малчев и Карастойчев).

превъзходна игра срази румънския първенец Иким, създавайки една от най-красивите партии в състезанието. Нейкирх стигна до реми с Радулеску. (Троянеску, който беше загубил партиите си от първите два кръга, този път не играеше). Инж. Писков в остра игра имаше добри шансове за успех, обаче изпадна в силен цайтнот. Противникът му пожертвува неправилно дамата, която Писков не трябваше веднага да приема. В усложнената игра нашият майстор, вече в загубена позиция, просрочи времето. При отлагането двата отбора имаха по 1½ точки. Отложените пет партии щяха да решат изхода от борбата.

Със същата разгорещеност тя се поднови един час по-късно. В три от партиите (на д-р Тошев, Карасточев и д-р Марков) ние имахме малко или повече шансове за победа, а в другите две (на Иванов и на Малчев) — обратно. Младият Иванов бързо загуби срещу рутинирания Ердели. Неочаквано д-р Марков в спечелено положение направи груба грешка и загуби. Шансовете ни почти изчезнаха. Карастойчев обаче доведе до победа един теоретично равен ендшпил, а Малчев значително подобри партията си срещу Самарян и съумя да спечели. Положението стана 3½:3½ точки. Оставаше партията на д-р Тошев, който имаше минимални шансове

за победа. Тази партия продължаваше да се играе, приковавайки вниманието на незатоващата се публика. Д-р Тошев играеше за честа на българския отбор.

На неговия противник Урсеану, същият, които, макар и неубедително, го победи в миналогодишното балканско първенство в Белград, беше достатъчно реми, за да даде общ равен резултат на срещата и класирането на трето място на Румъния. Д-р Тошев трябваше да спечели на всяка цена. И когато той в полунощ след продължаваща вече над осем часа игра проведе своя план, пожертвува кон и принуди противника си да се предаде, публиката избухна в бурни ръкоплескания и понесе на ръце героя на днешния ден. България се изравни общо по точки с Румъния, но тъй като излиза победителка в срещата помежду им, застава пред нея в крайното класиране.

На приложените две таблици се вижда *Окончателното класиране на II. балканско шахматно първенство и движението по кръгове.*

Ред на класирането	УЧАСТНИЦИ	Унгария	Югославия	България	Румъния	Общо точки
1.	Унгария	—	5	6½	6½	18
2.	Югославия	3	—	5½	4½	13
3.	България	1½	2½	—	4½	8½
4.	Румъния	1½	3½	3½	—	8½

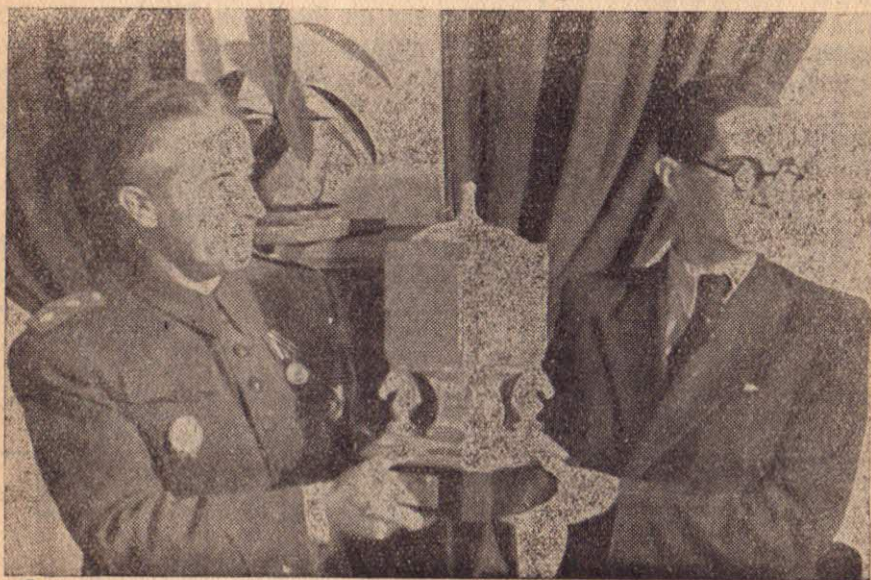
УЧАСТНИЦИ	Положение след кръг			МАЧОВЕ		ПАРТИИ		
	I.	II.	III.	Печели	Губи	Печели	Губи	Реми
Унгария	6½	13	18	3	0	13	1	10
Югославия	4½	10	13	2	1	7	5	12
България	1½	4	8½	1	2	6	13	5
Румъния	3½	5	8½	0	3	5	12	7

Закриването. Игрите завършиха. На следния ден, 6 ноември, по обед в салона на Българо-съветската дружба на банкетата в чест на участниците стана официалното закриване на състезанието.

Гл. съдия *Ф. Хоринек* обяви резултатите и победителя, след което с заключителна приветствена реч председателят на ЦСФС ген. *Вл. Стойчев*, всред бурни оваци, поднесе купата на *Флориан Тибор*, председател на Унгарската шахматна организация и играч в унгарския отбор, обявен за *„Балкански първенец по шахмат за 1947 г.“*

След отговора на Флориан, който благодари на руски, последваха приветствия от представители на всички отбори: *Глигорич, Урсеану* и

д-р Тошев. Всички изказаха доволство от хубавите дни, прекарани в София, вяра във все по-тясното приятелство между нашите народи и в процътяването на шахматното изкуство. Банкетът сред непринудена атмосфера продължи дълго. На останалите отбори бяха връчени възпоменателни плочи.

Връчване купата на отбора-победител.
(Флориан приема трофея от ген. Стойчев)

След обедът беше използван за развеждане из Столицата. Вечерта гостите присъстваха на опера. На 7 ноември сутринта, радушно изпратени, отпътуваха югославските и унгарски гости, а същия ден вечерта отпътуваха румънските гости. Отново всички ще се съберат след една година в Букурещ на трето по ред съревнование за първенство.

Техническите резултати. Общо в състезанието се играха 48 партии, от които 31 (т. е. 63 проц.) бяха резултатни, а 17 (37 проц.) реми. 14 партии бяха спечелени с белите фигури, а 17 с черните.

Всеки отбор игра по три мача и общо 24 партии. Както личи от приложените по-горе таблици, единствена Унгария спечели и трите срещи и има най-много спечелени партии (13) и най-малко загубени (1). Румъния е загубила и трите си срещи. Югославия има най-много реми (12).

Индивидуален победител в съревнованието е Сабо (Унгария), който единствен спечели и трите си партии — 3 точки от 3 възможни (100 проц.), следван от кап. Маркович (Югославия), Барца, Сили и Фющер (Унгария) — по 2¹/₂. Между игралите по 3 партии няма играч който да е загубил и трите. Най-много реми имат Пирц (Югославия) и Радулеску (Румъния) — по три.

От българския отбор сравнително най-добър резултат показаха тримата ни майстори Цветков, Нейкирх, д-р Тошев и Карастойчев — по 1¹/₂ т. (50 проц.).

Най-късата партия беше Флориан — Радулеску (Сицилианска), която завърши реми в 14 хода. Най-късата резултатна партия беше победата на Сабо над д-р Троянеску (Френска) в 23 хода (мат). Най-дългата партия беше д-р Марков — Костич (78 хода), отлагана на два пъти и спечелена от последния след близу 9-часова борба.

Дебюти. Дебютният репертуар беше много разнообразен. Приложени бяха 15 различни дебюти, предимно закрити и полузакрити. Най-много се срещаше дамски гамбит — 8 партии, от които 3 приет. В староиндийска защита се играха 3 партии, спечелени и трите от черните. В полуоткритите дебюти най-добра защита се оказа Сицилианска партия, играна в 7 партии, от които 3 спечелиха белите и 4 реми. От откритите дебюти най-много се игра Испанска — 6 партии, от които 3 спечелиха белите, 1 черните и 2 реми.

Впрочем, такова състезание, при играчи от различни класи, не може да бъде истински показателно за теоретически изводи.

Преценка. Едва ли би била уместна промяна на програмата на игрите в последния момент. Но трябва да се съжелява, че след непристигането на Албания и Триест, състезанието не се произведе в два дяла, като всеки отбор се срещнеше с противниковия не по един, а по два пъти. Двуделното съревнование, продължавайки по-дълго, щеше да покаже в пълна степен съотношението на силите и правдивостта на постиженията.

На всеки случай, и сегашните резултати не са случайни. Те са резултат на четири-дневна крайно напрегната и упорита борба, която в спортивно и до голяма степен в качествено отношение беше на висота. Битката за първото място, както се и очакваше, се води между Унгария и Югославия, а битката (с драматични усилия) за третото място между Румъния и България.

Смело може да се каже, че победиха по-добрите. Резултатът от балканското шахматно първенство е реален. Безпорният успех на унгарския отбор е напълно заслужен. Той се представи отлично, подчертавайки висотата на маджарската шахматна традиция и качественоста на шахматното състезателно изкуство в Унгария. Общата и единичните победи са най-добрата награда за маджарските състезатели, които показаха висока класа, последователност в играта, липса на груби грешки в партиите. Специално на първите две дъски Барца и Сабо демонстрираха изискана, бъдеща възхищение, майсторска игра.

Югославия, която е пет точки зад носителя на купата, не показва най-пълните си възможности. Грешка от тяхна страна е, че извънредно тежният турнир за първенство на Югославия биде устроен непосредствено преди балканските игри и завършекът му едва ли не съвпадна с започването им. Безспорно, умората на югославските състезатели, пожънали не малко победи на международната сцена, се е отразила на сегашното им постижение. Би могло да се очаква по-добро представяне. Първият им играч д-р Трифунович не взе нито една победа, дори загуби в първия кръг

срещу Иким (Румъния), а прославилият се много напоследък Глигорич изобщо се представи зле, рискувайки от трите партии да запечати в турнирната таблица три нули. Пирц се задоволи с три „гросмайсторски реми“.

Изводи. За България гостите говорят с ласкави, ободрителни думи, може би защото сме домакини. Верно е, че имаме голям напредък от времето на шахматната олимпиада в Мюнхен 1936 г., когато сегашните ни противници леко и чувствително ни побеждаваха, та останахме на последно място. Верно е, че ние още не можем да се мерим с унгарските и с югославските ни събратия. Но в четири срещи преди четири години ние нанесохме тежки поражения на Румъния и затуй не без болка посрещнахме миналогодишното ни класиране след нея в Белград. А не можем да считаме за успех класирането и сега наравно по точки с румънците, макар в таблицата да излизаме на трето място, Имаше изгледи да спечелим срещу тях с по-голяма разлика, но не успяхме. . . .

Наложително е сериозно да се замислим, где са недостатъците в знанията; в подготовката, играта, анализите, бдителността и т. н. на нашите играчи, да положим усилия за изкореняването им, за да може по-достойно да се представяме в бъдещи състезания, което да отговаря на истинския ръст на родното шахматно движение. Ние правим грешки, често груби, ние изпускаме печалбата, не анализираме добре след отлагането. Лечението е ясно: повече сериозни занимания, много повече състезания у нас, по-голяма международна практика. И, разбира се, създаване необходимите все страни условия за усъвършенстване на нашите първи играчи и повишаване масовата квалификация.

За Румъния, която, както и ние, се представи с първите си сили, могат да се кажат думи, важещи и за нашия отбор. Румънските представители, придобили турнирна стегнатост и задружност, заявяват, че още се учат. Естествено, румънската шахматна организация ще има амбицията да работи за издигане класата на състезателите, която ние в последното десетилетие достигнахме. Затуй тук на Балканите нам ще предстои едно мирно добросъседско съревнувание. Нашите и румънските състезатели са приблизително на еднаква възраст; и те имат играчи с международна практика, а също надеждни млади сили. Да видим, кому ще донесат по-голям успех идните години. Сигурно, още догодина в Букурещ на III. Балканско първенство (или вече Дунавско — със Полша и Чехословашко) домакините ще потърсят решителен реванш.

Заключителни думи. Накрай трябва да подчертаем, че балканските шахматни игри са средство за разгръщането на шахматната идея. Те опознават и сприятеляват шахматистите помежду им, разменят знания и опитност, повдигнат шахматното ниво в нашите страни, увеличават интереса в масата. Освен това, те служат на голямата идея за международно сближаване, създаване на международна солидарност, укрепване на приятелските връзки между демократическите и свободолюбиви народи. Балканските шахматни игри са стимул за културно издигане и мирно сътрудничество. В това отношение те изиграха напълно своята роля.

Думата на първенците

за балканското първенство

Първите играчи на четирите отбори, участвували в II. балкански шахматни игри в София, са направили следните изявления пред представители на столичния печат:

Сабо: -- Резултатът от тазгодишния шампионат е реален. Нашият тим напълно заслужено зае първото място. В нашите партии имаше последователност и систематичност, като в нито една не бяха допуснати груби грешки. Югославският тим бе най-упорития противник, обаче в отделните игри се чувствуваше изветтна умора. Българският тим игра добре. Той е направил извънредно голяма крачка напред от турнира в Мюнхен. Българите имаха възможност да постигнат и по-добри резултати. Очарован съм от голямия интерес, който прояви вашата публика.

Барца: -- Нашият тим спечели благодарение на по-голямата си международна рутина. Югославският тим не даде онова, което очаквахме. Изненадан съм от добрата игра на българския тим, който бе упорит противник. Необходимо е вашите състезатели да имат повече международни срещи.

Трифунувич: -- Класирането от Балканския шахматен шампионат е реално. Унгарският тим бе най-добрият и заслужено зае първото място. Югославия тим не можа да покаже това, което може. В този турнир българският тим показва голям напредък и бе равностоен противник. Балканският шахматен шампионат бе отлично средство за опознаването на шахматистите от балканските страни и спомогна за заякчаване дружеските отношения между техните народи.

Иким: -- Унгарският тим показва отлично владение на шахмата. Особено добра качествена игра показаха Сабо и Барца. От югославяните очаквахме повече. Българският тим заслужено се реваншира за миналогодишната си загуба от нашия тим.

Цветков: -- Резултатите от Балканското първенство говорят сами по себе си за качеството на отделните тимове. За отбелязване е, че югославският тим показва известна умора, което вероятно се дължи на неотдавна завършилото първенство у тях. Унгарският тим показва високо качествена игра. В този отбор не можеше да се забележат слаби места. Първите им играчи Барца и Сабо показаха изключителна майсторска игра. Особено Сабо демонстрира класата на гросмайстор. Югославските шахматисти не можаха да покажат своята истинска класа. Българският тим не можеше да разчита на по-добра класация. Ние пропуснахме много изгодни за победа положения, което идва да покаже, че нашите състезатели имат талант, но се чувствува липсата на международна рутина.

от Балканското първенство

№ 76. Дебют Рети

Барца

Цветков

1 кръг, 1-а дъска

1. Kg1 - f3	d7 - d5
2. g2 - g3	Kg8 - f6
3. Of1 - g2	c7 - c6
4. c2 - c4	Oc8 - f5

Може да се играе и двустранно продължение dc 5! Ka3 b5 и т. н.

5. c4 : d5	Kf5 : d5

Пс-сигурно беше cd 6. Db3 Dc7 7. Kc3 e6 8. d3 Kbd7 9. Of4 Db6.

6. Kf3 - e5!	...

Малко по-сложно, но все пак не лошо. По-просто и по-сигурно беше 6. d3.

6. ...	Of5 - e6?

На позицията по-отговаряше 6. ... Kb6 на което белите бяха подготвили 7. Db3 e6 8. g4 Og6 9. h4 Dd4 10. Dc3 D : c3 11. K : c3 f6 12. h5! Of7 13. K : f7. В този случай белите имат с двойката офицери известно позиционно преимущество.

7. 0-0	g7 - g6
8. b2 - b3	Of8 - g7
9. Oc1 - b2	0-0

Груба грешка беше 9. Kd7 поради 10. K : c6.

10. Dd1 - c1	Kb8 - d7
11. Ke5 - d3!	f7 - f6
12. Kb1 - c3	Oe6 - f7
13. Kc3 : d5!	c6 : d5

Ако 13. ... O : d5? то 14. O : d5 cd 15. Kf4.

14. Dc1 - c3	e7 - e5

Центърът на черните изглежда много мощен, но в същност крие много слабости.

15. Ta1 - c1	Ta8 - c8
16. Dc3 - b4	Dd8 - b6
17. Db4 : b6	a7 : b6

Ако 17. ... K : b6? то 18. Ch3!

18. Kd3 - b4	e5 - e4
19. d2 - d3	Kd7 - c5
20. f2 - f3!	f6 - f5?

Губи бързо. Единственият ход, с който можеше да се окаже сериозна съпротива, беше 20. ... ed.

21. Ob2 : g7	Cg8 : g7
22. f3 : e4	d5 : e4
23. d3 : e4	f5 : e4

След 23. ... K : e4 24. O : e4 белият кон е много по-силен от черния офицер.

24. Tf1 - d1	Tc8 - d8
25. Td1 : d8!	Tf8 : d8
26. Cg1 - f2	Cg7 - f6

26. ... Td2 не помага поради 27. Ce3 Tb2 28. Tc2.

27. Cf2 - e3	Cf6 - e5
28. Kb4 - c2	Of7 - d5
29. Tc1 - d1	Td8 - a8
30. Kc2 - b4	Od5 - c6
31. Td1 - d4	...

Черните са сега в цугцванг. Скоро пешечните ходове ще се изчерпят, и няма да може да се защитава едновременно линията „а“ и осмата хоризонтала.

31. ...	Ta8 - a3
32. Td4 - d8	Kc5 - e6

32. ... K : b3 губи лека фигура поради промежуртния ход 33. K : c6+.

33. Td8 - b8	Ke6 - d4
34. Kb4 : c6+	b7 : c6

По-малка злина беше 34. ... K : c6 макар и след 35. T : b7 T : a2 36. O : e4 Kd4 37. Od3 белите да имаха ясно печелившо положение.

35. Tb8 - e8+ Kd4 - e6
36. Og2 - h3 и черните предават след няколко хода безнадеждната партия.

(Обяснения от *Барца Г.*, Будапеща)

№ 77. Дебют на четирте коня

Нейкирх

Сабо

1 кръг, 2 дъска

1. e2 - e4	e7 - e5
2. Kg1 - f3	Kb8 - c6
3. Kb1 - c3	Kg8 - f6
4. Og1 - b5	Kc6 - d4

Ход на Рубинщайн, който има за цел с цената на жертвата на пешка да създаде жива фигурна игра чрез 5. Oa4 Oc5! 6. K : e5 0-0. Белите избегват спечелването на пешка и с това очевидно показват стремеж само към реми.

5. Kf3 : d4	e5 : d4
6. e4 - e5	d4 : c3
7. e5 : f6	Dd8 : f6

Спечелването на пешката с 7. ... c : d+ би било много опасно за черните. След 8. O : d2 D : f6 9. 0-0 те са принудени да играят c6 10. Te1+ Cd8, и нападението на белите ще стане непреодолимо.

8. d2 : c3	Df6 - e5+

Макар че черните се мъчат да избегнат реми, те са принудени на

този шах и размена на дамите, защото напр. 8. ... c6 9. Od3 d5 10. 0-0 и след Dh5, поради изложеното положение на черната дама, белите имат преимущество.

9. Dd1 - e2	De5 : e2
10. Ob5 : e2	Of8 - c5
11. 0-0	...

По-добре е 11. Of4! на което вече не може c6 поради 12. c4 и след принуденото d6, белите с Of3 може да осъществят силен натиск срещу пешечното разположение на черните.

11. ...	d7 - d5
12. Tf1 - e1	0-0
13. Oe2 - d3	...

Тук със c4 белите още могат да ликвидират двоената пешка. След хода в текста черните имат инициатива.

13. ...	Oc8 - e6
14. Oc1 - e3	...

По за препоръчване беше 14. Of4, което би спънало играта на черните на дамското крило.

14. ...	Oc5 : e3
15. Te1 : e3	Tf8 - d8!

Целта му е с Td6 - b6 и т. н. да отслаби положението на белите пешки, както и да се защити от заплахата f4 - f5 - f6, на което пак Td6 е добро.

16. Ta1 - e1	h7 - h6

На 16. ... g6 маневрата f4 - f5 е извънредно силна. Сега на 17. f4 пак идва Td6! 18. f5 Od7 Cf8 и Te8 и черният топ на d6 е способен за акция, така че слабото положение на пешката f5 бърже би се показало.

17. Cg1 - f1	Td8 - d6
18. Cf1 - e2	Td6 - b6
19. b2 - b3	...

На Tb1 белият топ би бил много пасивен и на край белите биха

